

Samband mellan tidig prestation och senare elit i fälttävlan



Ponnylaget EM 2005 Pratoni del Vivaro, Italien

Hannes Melin

Frida Andersén

Louise Svensson Jädhe Therese Persson Maria Bredberg

4 av 5 red egenutbildade ponnyer, 4 av 5 i landslagstrupp 2015

B-tränar arbete av Annki Andersen Gerdin

Bakgrund

Jag har följt svensk fälttävlan i allmänhet och svensk ponnyfälttävlan i synnerhet som terrängbanbyggare av sk. EM-kval, några SM mm sedan 1989. under perioden 2000-2006 också som "ponnymamma" och senare följt utvecklingen av detta "gäng" som juniorer, youngriders och nu som seniorer.

Av denna kull ryttare som nu är 24-26 år återfinns för 2015 tre stycken i landslagets spetstrupp (Ludwig Svennerstahl, Maria Bredberg och Louise Svensson-Jädhe) och två stycken i utmanartruppen (Frida Andersén och Hannes Melin). Med nåt enstaka undantag består trupperna i övrigt av rutinerade ringrävar 40 - 50+ år gamla

När jag läste Tomas Hammars B-tränar arbete i hoppning 2012 "Varför ponnysport" där han konstaterade att väldigt få SM medaljörer på ponny senare som seniorer blivit mästerskapsryttare, tänkte jag att detta kan inte stämma på fälttävlan och valde att försöka undersöka om mina teorier stämmer.

Svenska fälttävlan har brottats med en nedåtgående trend under många år, även om vi ser en viss ökning i de lägsta klasserna på senare år. Detta samtidigt som sporten växer stadigt i Europa i övrigt.

Idag när man betonar bra grundridning mer än någonsin borde ju fälttävlan tilltala de ryttare som verkligen vill träna hårt och utvecklas men kanske inte har ekonomi att köpa den allra bästa hästen. Speciellt som flera av våra bästa hoppryttare har sina rötter i fälttävlan, Peder Fredriksson, Maria Gretzer och Rolf-Göran Bengtsson är bara några exempel

Jag har lämnat min enkät till alla som varit landslagsryttare 2010-2014

12 av 18 ryttare har svarat på min enkät, av de 6 som inte har svarat vet jag (genom att leta i gamla resultat) att minst 2 ridit ponny internationellt och att 5 ridit internationellt som junior samt att en började rida först senare så deras svar hade varit i linje med övrigas och inte påverkat utfallet nämnvärt.

Jag kan konstatera att en stor del av elitryttarna har tävlat på ponny, många på internationella mästerskap och på egenutbildade ponnyer.

Slutsatsen av det sistnämnda kan vara flera:

- a) I fälttävlan behöver man vara väldigt samspelade på alla plan, därför funkar det bättre med den ryttare som har ponnyn från början.
- b) Ryttarens talang gör resultatet redan som barn, spelar ingen roll om ponnyn är grön eller rutinerad, resultaten kommer ändå
- c) Ryttaren med talang får med hjälp av sin omgivning skapa sin tävlingsponny, en erfarenhet som sen tas med genom hela ryttarkarriären och skapar tålmodiga, ödmjuka och vetgiriga ryttare.

På frågan "Har du tävlat internationellt som junior?" har ännu större del svarat ja, här är andelen som ridit på rutinerade hästar något större.

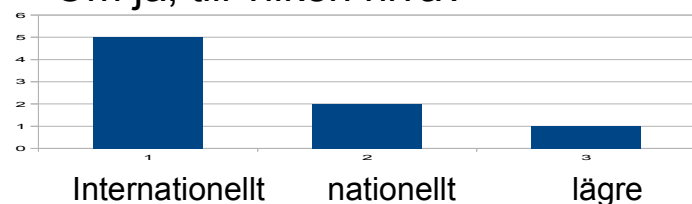
Intressant här är också att av de 5 ryttare som tävlat msv eller högre på egenutbildad eller omskolad ponny, tävlade alla utom en internationellt som junior på egenutbildad häst och att alla som tävlade internationellt på ponny också gjorde det som junior på häst.

Enkät landslagsryttare 2010-2014

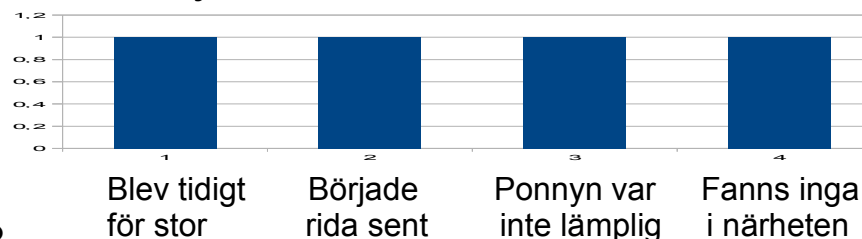
Har du tävlat ponnyfälttävlan?



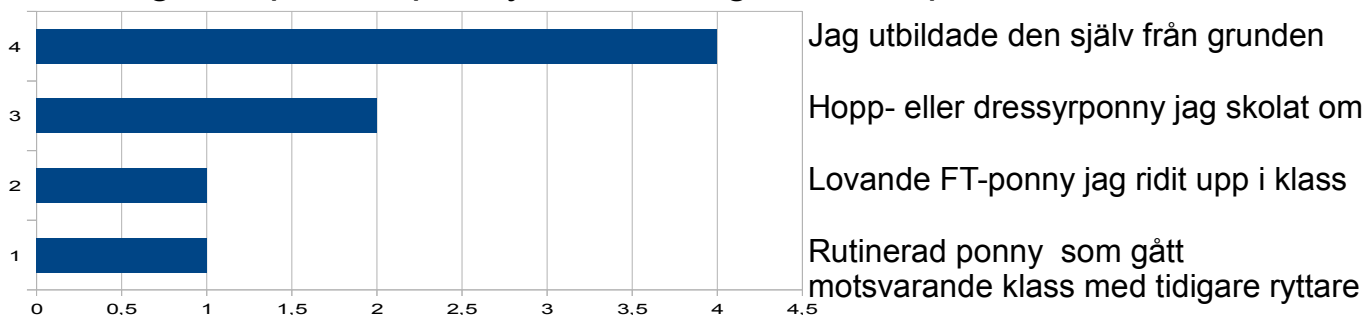
Om ja, till vilken nivå?



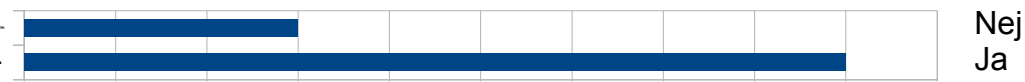
Om nej, varför inte?



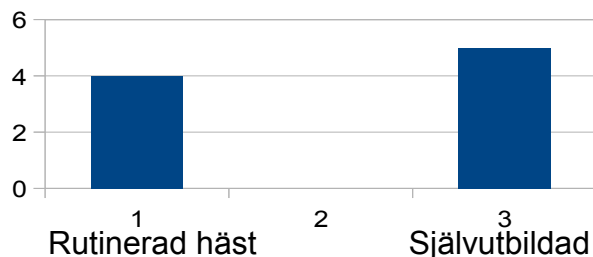
Bakgrund på den ponny du ridit högsta klass på?



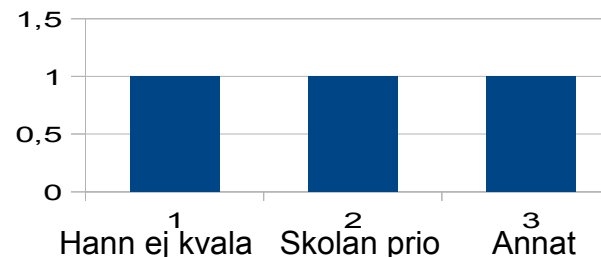
Tävlade du internationellt som junior?



Om ja, bakgrund på den häst du ridit högsta klass på



Om nej, varför inte?



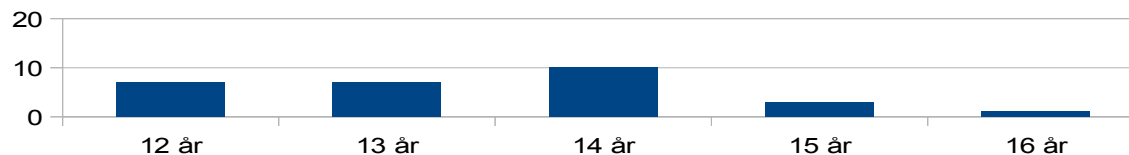
För att få ett annat perspektiv valde jag fråga fd. ponnyryttare

Enkäten har skickats ut till samtliga, som jag kunnat nå, som ridit Ponny EM under 4 utvalda perioder.

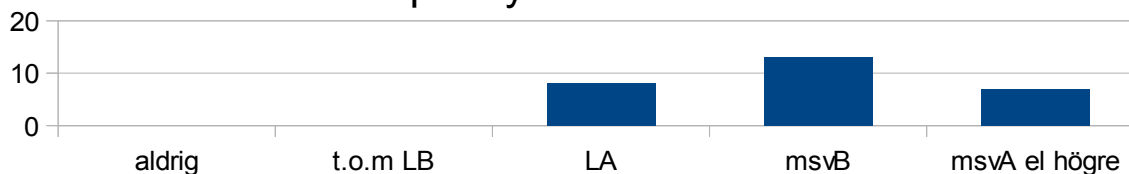
1990 – 1992 guldår med massor med medaljer	7 av 9 har svarat (2 st saknas kontakt)
1997 – 1999 mitt emellan, inga medaljer	8 av 10 har svarat (1 st saknas kontakt)
2004 – 2006 senaste medaljer	9 av 10 har svarat
2008 – 2010 sista perioden EM, inga medaljer	5 av 6 har svarat

Utöver redovisade frågor har jag ställt fler frågor men som inte visade sig skilja nåt nämnvärt åt mellan de olika åren så de redovisar jag gemensamt här.

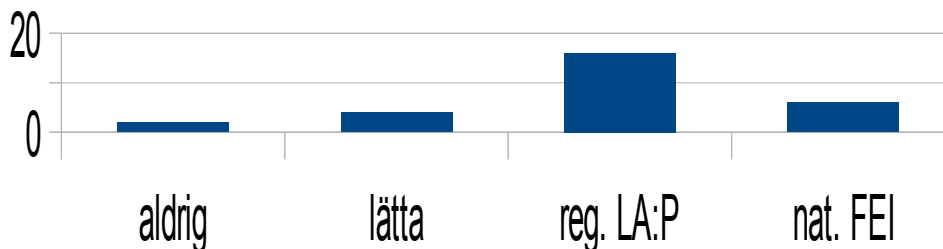
Hur gammal var du när du red CNCP* första gången?



Vilka hoppklasser tävlade du din EM ponny?

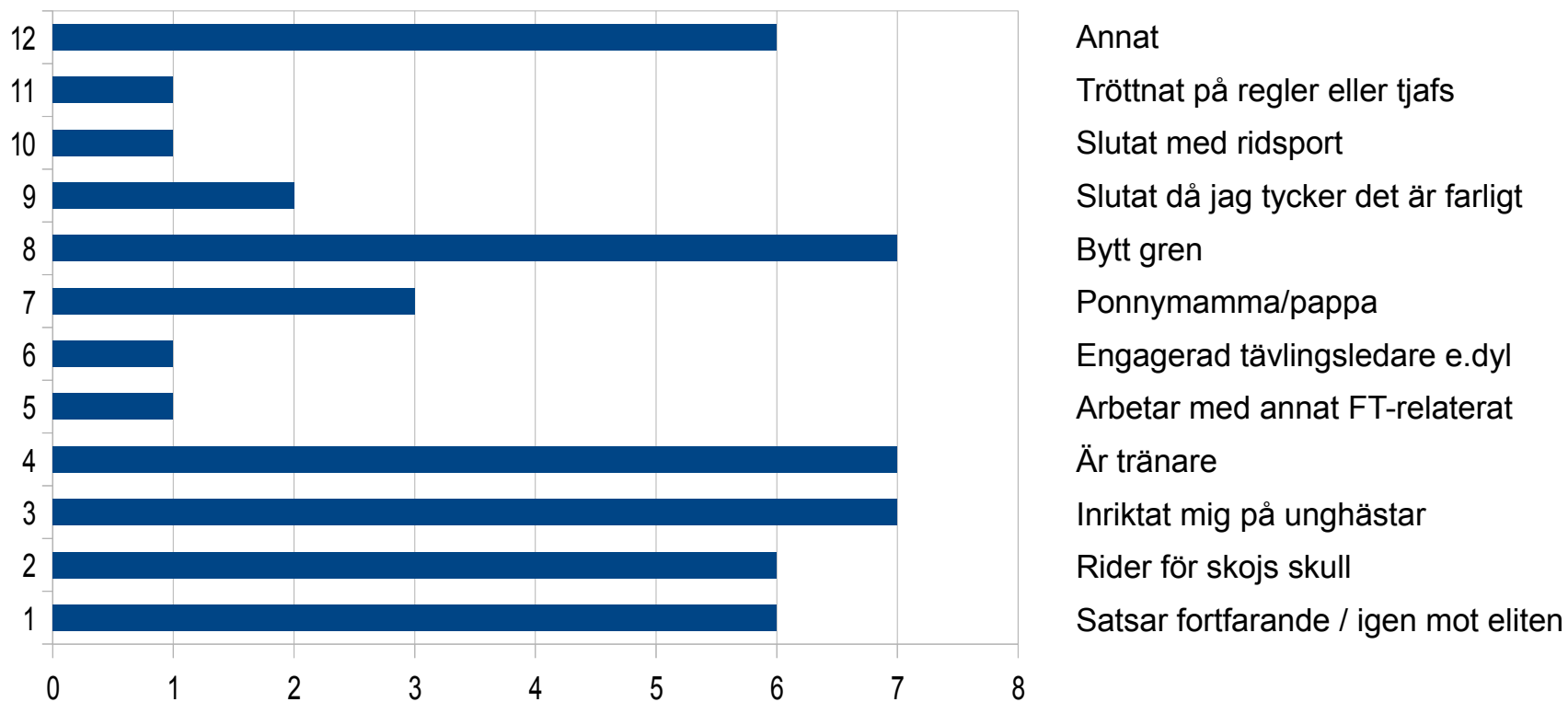


Vilka dressyrklasser tävlade du din ponny?



Ponny EM ryttare enkät

Vad har du för förhållande till fälttävlan idag? (flera alternativ kan kryssas)



Exempel på annat:

Som småbarnsmor blir det mest hoppning pga att det krävs så mycket tid och långa resor.

Slutat med all ridsport pga att det är för dyrt, men hade jag haft råd (och mer tid) hade jag gärna fortsatt med fälttävlan.

Blev skadad och kom ej tillbaka av olika skäl

Har satsat på annan internationell karriär, hoppas kunna börja igen.

Uppehåll pga jobb och studier (2 st)

Resultat och slutsatser, Ponny EM ryttare enkät

På resten av frågorna gick det att se en viss skillnad mellan svaren från de ryttare som ridit under perioderna med medaljer (grupp A) och de som ridit under de andra två perioderna (grupp B)

Första frågan var: Ponnyn du tävlade EM på vad hade den för bakgrund?

Där fann jag att grupp A i större utsträckning red på egenutbildade eller omskolade ponnyer och grupp B i större utsträckning red ponnyer som gått CNCP** med tidigare ryttare sk. Läromästare.

Andra frågan var: Vem hjälpte dig med matchningen fram till landslaget?

I båda grupperna var det dominerande svaret "Hemmatränare som jag/mina föräldrar hade nära samarbete med". Fler i grupp A hade svarat "Förälder/annan släkting som själv tävlat eller är tränare"

Slutsats på denna fråga är att en bra och engagerad hemmatränare är mycket viktigt.

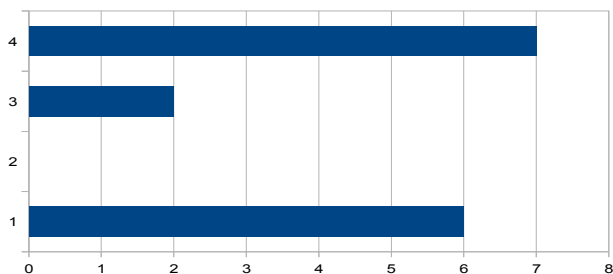
Tredje frågan var: Fortsatte du att tävla på häst?

Grupp A sträcker sig här över hela skalan, och 3 ryttare har ridit CNC*** eller högre och 2 ryttare har ridit mästerskap (1 OS + 1 EM)

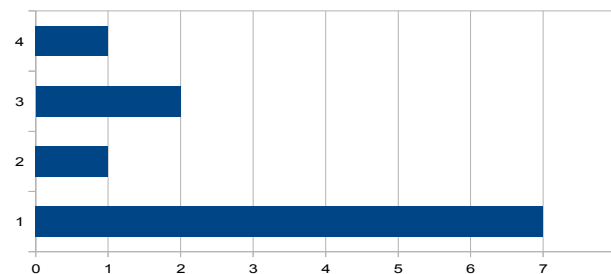
Grupp B däremot har nästan alla gått vidare till Junior/YR mästerskap, 2 ryttare har ridit CNC*** men ingen på mästerskapsnivå.

Jämförelse medaljår (1990-1992 + 2004-2006) mot icke medaljår (1997-1999 + 2008-2010)

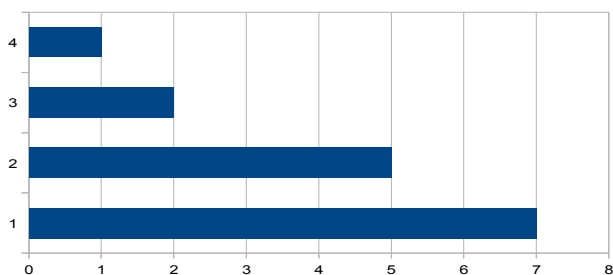
Ponny du tävlade EM på vad hade den för bakgrund?



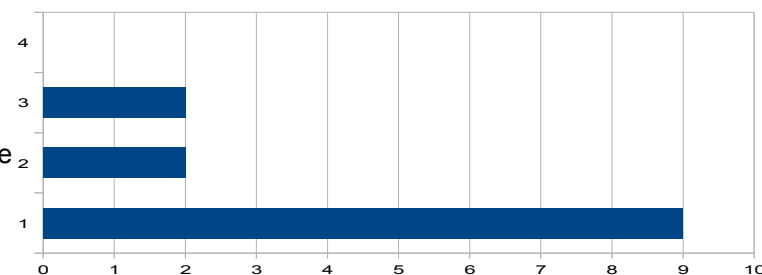
Jag utbildade den själv från grunden
Hopp- eller dressyrponny jag skolade om
Lovande ponny jag tog upp i klasserna
Hade tävlat CNCP** med tidigare ryttare



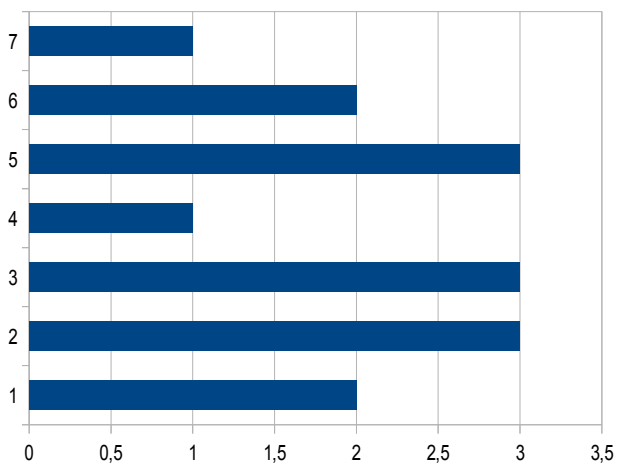
Vem hjälpte dig med matchningen fram till landslaget?



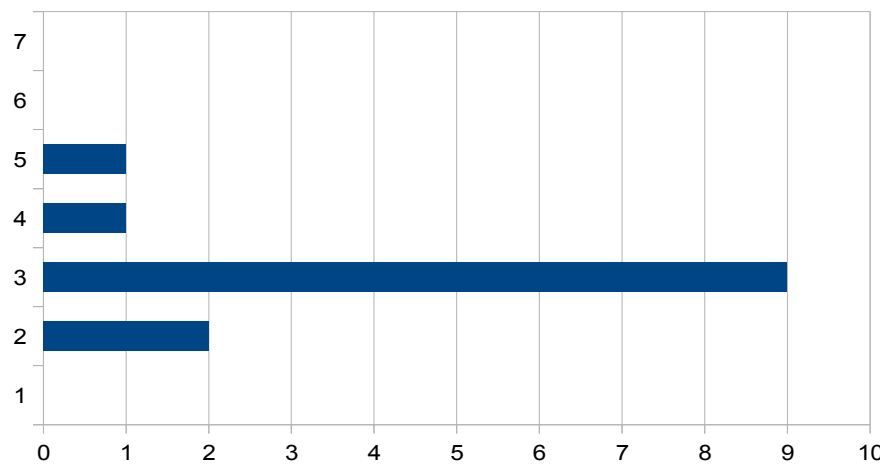
Jag fick prova mig fram själv
Mina föräldrar köpte in tränare och mentor
Förälder/annan släkting som själv tävlat/är tränare
Hemmatränare som jag/mina föräldrar hade nära samarbete med



Fortsatte du att tävla på häst?



Nej
Ja, men inte fälttävlan
Ja, men bara på lägre nivå
Ja, jag red/rider t.o.m CNC**
Ja, jag red/rider t.o.m junior/YR mästerskap (NM, EM)
Ja, jag red/rider t.o.m CNC*** eller högre
Ja, jag red/rider t.o.m senior mästerskap (OS, VM, EM)



Resultat och slutsatser, Ponny EM ryttare enkät (forts)

Med utfallet att fler av ryttarna i grupp A red egenutbildade ponnyer gjorde jag om beräkningarna och ställde alla som ridit egenutbildade + omskolade + lovande ponnyer (grupp 1) mot alla som red läromästare (grupp 2) och kollade utfall mot fråga två och tre.

Vem hjälpte dig med matchningen fram till landslaget?

Hemmatränare är fortfarande det vanligaste svaret, men flera av grupp 1 har svarat förälder/släkting och klart fler i grupp 2 har svarat att de köpte in hjälp.

På frågan *"Fortsatte du att tävla på häst?"* Blir nu skillnaderna tydligare då 29% av grupp 1 kom till tre-stjärnigt eller högre mot 14% i grupp 2

Den sedan länge etablerade uppfattningen att en bra läromästare är det bästa vi kan förse våra elever med torde därmed vara starkt ifrågasatt och ersättas med att det går lika bra med en sund, oförstörd och begåvad ponny samt en engagerad hemmatränare, allra helst släkting, för att ta sig till fälttävlanstoppen.

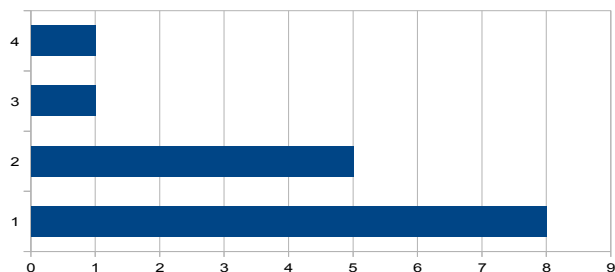
Min slutsats av de båda enkäterna är att i fälttävlan läggs grunden för en mycket stor del av våra elitryttare på ponnystadiet så det är viktigt att vi tar dessa "ponnyungar" och "ponnyföräldrar" på allvar och stöttar dem och deras hemmatränare.

Viktigt också att vi försöker fånga upp dessa talanger ute i regionerna och erbjuda högkvalitativa träningar och hjälp med tävlingsplanering mm. i närområdet.

På -90 talet fanns zon-ledare som hjälpte till med detta och på senare tid har ett projekt kallat "Talangrekrytering" genomförts med mycket gott resultat, detta har dock ersatts med distriktsvisa satsningar av varierande kvalitet.

Jämförelse ryttare som ridit egenutbildad, omskolad eller lovande ponny mot ryttare med sk. läromästare

Vem hjälpte dig med matchningen fram till landslaget?

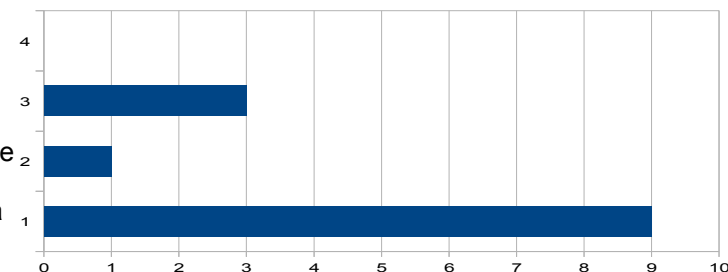


Jag fick prova mig fram själv

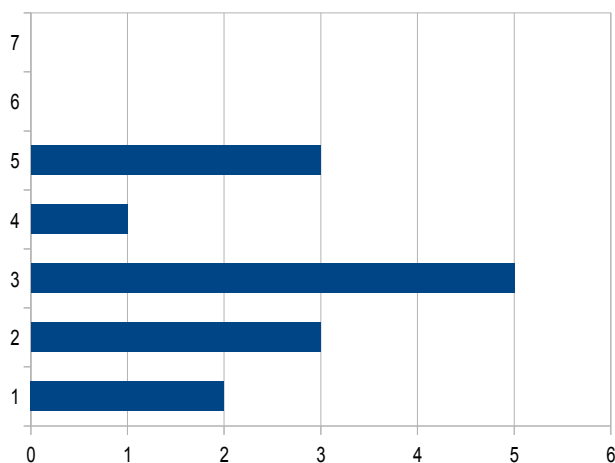
Mina föräldrar köpte in tränare och mentor

Förälder/annan släkting som själv tävlat/är tränare

Hemmatränare som jag/mina föräldrar hade nära samarbete med



Fortsatte du att tävla på häst?



Nej

Ja, men inte fälttävlan

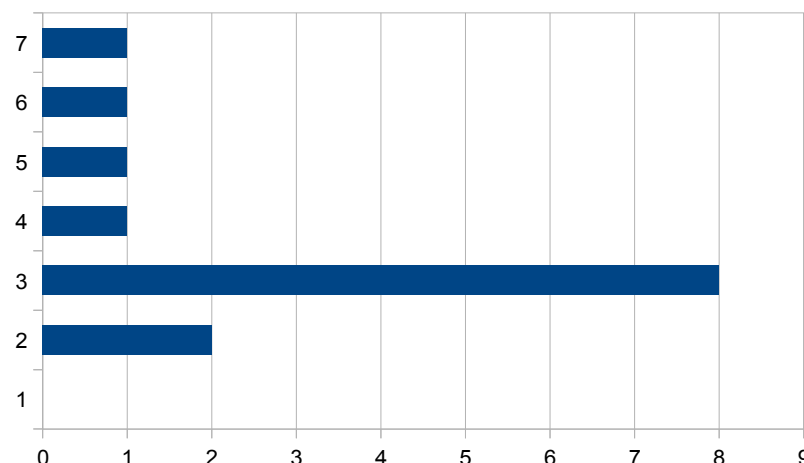
Ja, men bara på lägre nivå

Ja, jag red/rider t.o.m CNC**

Ja, jag red/rider t.o.m junior/YR mästerskap (NM, EM)

Ja, jag red/rider t.o.m CNC*** eller högre

Ja, jag red/rider t.o.m senior mästerskap (OS, VM, EM)



**Vad hindrar att vi även fortsättningsvis tar fram nya mästerskapsryttare ifrån ponnyleden och finns det problem som gör att vi tappar våra talanger?
Jag ser framförallt tre stora hot för rekryteringen:**

- * Krångliga regler
- * För få utbildade ponnyer
- * För få tävlingar

Krångliga regler Det första stora tappet kom när fälttävlansmärket infördes. Om det var nödvändigt eller inte tänker jag inte ta här, men tyvärr har det tagit bort spontanrekryteringen, vilket märks speciellt i områden med glest mellan tävlingsplatser och tränare. Förr kunde en hopp- eller dressyryttare rida en debutant på grannklubben och vips så var hen fast.

Nästa stora tapp kom när kategoriindelningen försvann, speciellt drabbade det B-ponny. Idén att istället göra åldersindelning är inte alls dum, men för de som inte var jätteinsatta i sporten blev det bara krångligt. Kval på alla nivåer är också nåt som får folk att ge upp innan de ens börjat

För få utbildade ponnyer För få tävlingar gör att det blir väldigt svårt att hinna ta fram en ponny innan man blir för stor eller för gammal. Och skulle man lyckas ta sin ponny till en-stjärnigt finns nästan inga två-stjärniga. En mycket stor del av ponnyerna i mina enkäter hade gått mer än 7 två-stjärniga innan sitt första EM.

Ponny Breeders i fälttävlan togs bort 2001 och jag tror att ska vi få äldre ponnyryttare och små vuxna att utbilda ponnyer måste det få en status, det behöver inte vara stora premier men innebära uppmärksamhet till uppfödare och utbildare.

Problem områden (forts)

För få tävlingar Fram till 2005 fanns 4-5 EM-kval tävlingar om året i Sverige, plus SM i CNCP**. 2006 sänktes SM till en-stjärnigt och de två-stjärniga tävlingarna blev allt färre och har de senaste åren varit nån enstaka. Starterna hade stadigt sjunkit och som naturlig följd gav arrangörer upp och slutade arrangera CNCP**

Som junior måste du kvala till mästerskap i CCI* (lång internationell en-stjärnig) under många års tid har det inte arrangerats såna i Sverige (har dock blivit bättre de 2 senaste åren) Att behöva åka utomlands för att kvala när man är 15-18 år är inte så lyckat om vi vill locka kategorin ryttare utan stor plånbok och hästbuss.

Även de lägre klasserna är för få, speciellt på ponny och måste därför planeras ut noggrant i tävlingsterminen. Tyvärr har intresset för det varit allt för svalt från fälttävlanskommittén / fälttävlansmötet. Man placerar ut två-stjärniga (och högre) ridhästtävlingar och ibland Skånes tävlingar sen har det tyvärr slutat där allt för ofta. Med följd att arrangörer ger upp och ryttare tvingas resa 50 mil enkel resa för en debutant

Ett problem för arrangörer som tillkommit de senaste åren är SJV:s uppställnings bestämmelser. Fälttävlan har ju ofta behövt erbjuda uppställning på nästan alla tävlingar, detta blir nu väldigt dyrt och krångligt. Att samma regler gäller för elittävling i hoppning med stora prispengar och hästar i mångmiljonklassen som står i transportabla tävlingstallar som för debutantklass ponnyer som inkvarteras i permanentstall på ridskolor eller grannstall där ordinarie hästar går på bete kan kännas lite konstigt.

Vad är då lösningen på våra problem områden?

Krångliga regler: Skadan är ju redan skedd men vi måste seriöst sätta oss ner och titta på vad vi kan göra för att ta bort hinder för nya ryttare att söka sig till fälttävlanssporten, lyssna på småfolket ute i landet och inte bara avfärda dessa som jobbiga "ponnyföräldrar" Alla behövs och ibland är det de jobbiga som har mest drivkraft att få nåt gjort.

För få utbildade ponnyer: De nya åldersgränserna kan vara ett steg i rätt riktning, men varför sätta den övre gränsen till 20 år? Vore väl lika bra att ha åldern fri här! (över 16 år).

Uppmärksamma duktiga uppfödare och ungpomma utbildare, om det inte går att få till ett Breeders kan man kanske starta nåt sorts championat för 5-6-7 åriga ponnyer. Att skapa status runtomkring är viktigare än pengar.

Det absolut viktigaste är dock en vettig tävlingstermin, utan det faller både häst- och ryttarutbildning platt i Sverige.

För få tävlingar: Ska vi kunna ta fram egna ponnyer/hästar och unga ryttare i Sverige måste det finnas tävlingar på alla nivåer över hela (näja.. nästan då) landet, det är lika viktigt att de små tävlingarna i de små klubbarna placeras in så att det går att göra en vettig tävlingsplanering, först då kommer vi att få in nya ryttare i sporten.

Ponnysporten måste få högre status hos såväl banbyggare, arrangörer och tränare och det hoppas jag att mitt lilla arbete kan bidra till och under en övergångsperiod måste nån form av central sponsring/styrning till för att få igång tävlingar i CNCP** igen.

Vad är då lösningen på våra problem områden? (forts)

Det kommer inte vara många starter de första åren, så några frivilliga arrangörer kommer inte att växa på träd.

Vi måste också ta oss en funderade på varifrån våra eldsjälarna hos arrangörerna kommer ifrån, ska vi börja driva fälttävlan affärsmässigt kommer det bli så dyrt att bara de med tjock plånbok har råd.

Vi måste också ställa krav på ryttarna, ställer inte ni upp så blir det inga tävlingar!

Jag ställde frågan till landslagsryttarna i deras enkät "Har du jobbat IDEELLT på fälttävlan i ledande befattning? (t.ex sekretariatsansvarig, tävlingsledare, funktionärsansvarig, terrängbanbyggare etc.)

58 % svarade Ja och hela 42% svarade Nej

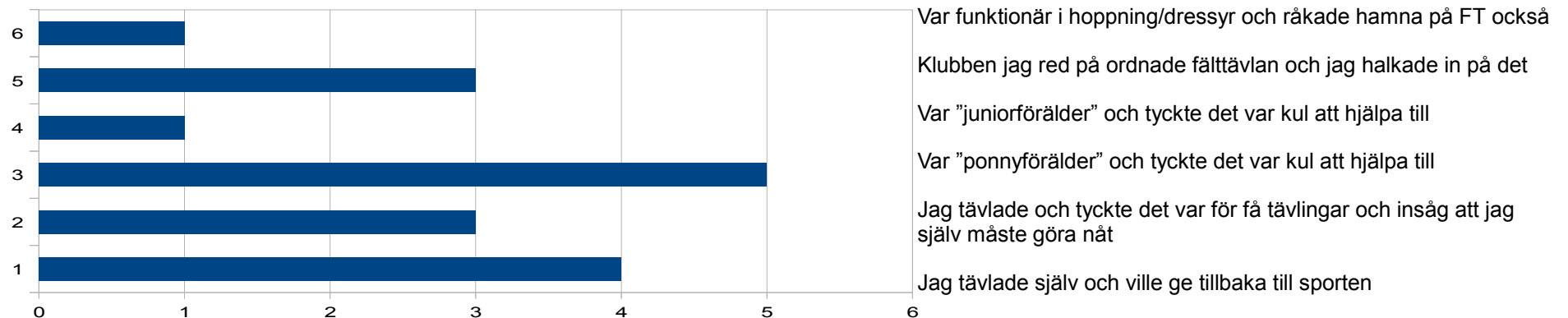
För många år sedan sa någon till mig att Svensk fälttävlan bärs upp av "ponnyföräldrar" och jag tänkte att det ska jag också undersöka, och ja det stämmer ganska bra. De som fick enkäterna har varit drivande funktionärer i sina föreningar i mellan 5 till 35 år, medelvärdet var 17 år

Undersökningen visar tydligt att vi måste ta tillvara våra "ponnyföräldrar" och andra gräsrotter, det är dom som kommer att bygga framtidens terrängbanor, sitta i domartornen och möta oss i sekretariatet.

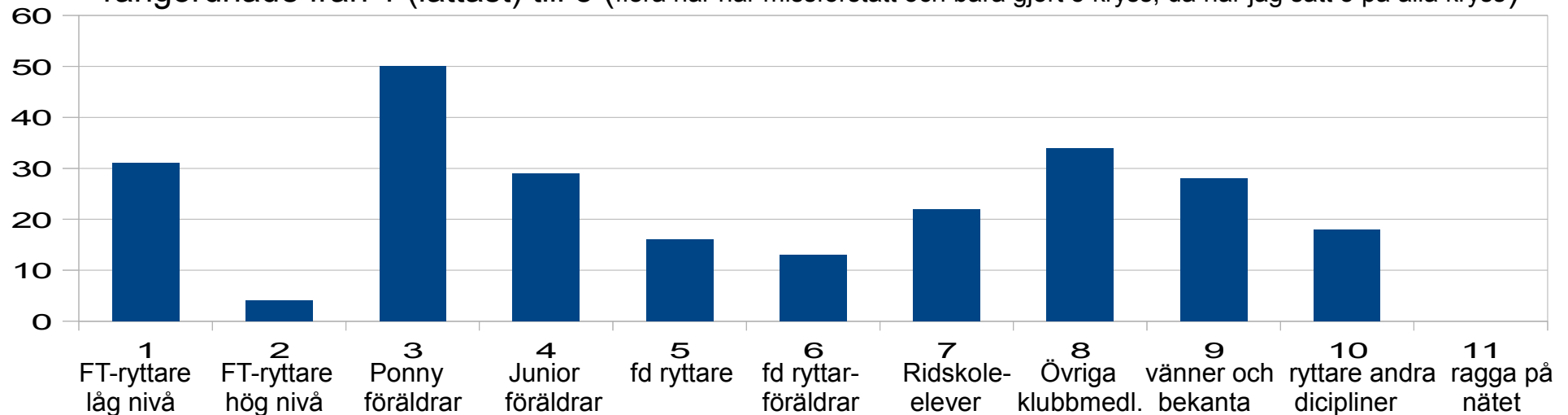
Undersökning om varför man blir eldsjäl i fälttävlan och varifrån man rekryterar funktionärer

Enkäten utlämnad på Linköpingsmötet 2014, medelvärde för funktionärerna som svarat var 17 år

Hur kom det sig att du började bli aktiv som arrangör?



Från vilken grupp upplever du att det är lättast att rekrytera funktionärer? Markera i 5 rutor rangordnade från 1 (lättast) till 5 (flera har här missförstått och bara gjort 5 kryss, då har jag satt 3 på alla kryss)



Källhänvisning och metod

Tomas Hammars B-tränar arbete

http://www3.ridsport.se/ImageVaultFiles/id_27127/cf_559/Microsoft_Word_-_Varf-r_ponnysport_Tomas_Hammar.PDF

Ifylld enkät efter artikel <http://www.tidningenridsport.se/Reportage/Vart-tog-du-vagen/2014/11/Sofia-Andler/>

Gamla resultat <http://www.ponnyresultat.se/faumlIttaumlVlan.html>

Enkäterna

Funktionärsenkäten delades ut på arrangörsmötet i Linköping 2014 i 20 ex till funktionärer uppropade som "ni som gör lejonparten i er förening" max en enkät per förening. Fick tillbaka 17 ifyllda enkäter.

Elitryttarenkäten lämnades/skickades/mailades ut till alla som varit listade i spetstrupp eller unmanartrupp under något av åren 2010 – 2014. Källa Evelina Sparv, SvRF

Ponnyryttarenkäten lämnades/skickades/mailades ut till alla som ridit PonnyEM under fyra tidsperioder om 3 år vardera. Perioderna valdes för att få in två perioder då Sverige haft starka lag och två sämre perioder.

1990-1992 Flera lag och individuella guld, samt individuella medaljer och placeringar

Två ryttare har jag ej fått kontakt med och en ifylld efter artikel ovan

1997-1999 Ligger precis mittemellan de två "bra" perioderna, inga medaljer

En ryttare har jag ej fått kontakt med

2004-2006 Lag-brons, individuellt silver, flera placeringar, senaste medaljerna

2008-2010 Senaste perioden med svensk representation (2014 hade vi åter lag)

Källa Evelina Sparv, SvRF och <http://www.ponnyresultat.se/faumlIttaumlVlan.html>